

нових клієнтів, укріпити позиції на ринку, збільшуючи його частку на ньому, отримати конкуренту перевагу, тощо.

Література

1. Богач Ю. Роль та проблеми малого підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/27935>

2. Малюга Л. М. Формування конкурентоспроможності підприємств готельного господарства / Л. М. Малюга // Економіка і суспільство. – 2016. – №5. – С. 218 –219.

3. Давидова О. Ю. Удосконалення діяльності підприємств індустрії гостинності в умовах їх інноваційно-технологічного розвитку / О. Ю. Давидова // Економіка та підприємництво. – 2017. – №3. – С. 243.

4. Гросул В. А. Інноваційні технології оновлення бізнес-моделі підприємства ресторанного господарства / В. А. Гросул, О. Є. Чатченко. // Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2019. – №27. – С. 39 – 40.

УДК 338.48:378

ПАПП В.В., БОШОТА Н.В.
Мукачівський державний університет

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Туризм є однією з найбільш динамічно розвиваючих галузей світової економіки. І хоча в різних країнах і регіонах частка цього сектора в структурі економіки сильно відрізняється, на сучасному етапі індустрія туризму розглядається як пріоритет соціально-економічного розвитку територій. Доходи від туристичного бізнесу нерідко визначають економіку регіонів і навіть держав, в результаті чого цей вид економічної діяльності стає галуззю спеціалізації.

Об'єкт турбізнесу може володіти рядом конкурентних переваг, включаючи вигідне географічне положення, достатні фінансові ресурси, унікальні природні ресурси, оригінальний дизайн інтер'єру та ін. Однак якщо клієнти зіткнуться з непрофесіоналізмом чи недобррозичливі відносини персоналу, то в наступний раз виберуть іншу компанію. Таким чином, в кінцевому підсумку успіх бізнесу залежить від людського фактора або іншими словами якості трудових ресурсів і ефективності управління ними.

Якість людських ресурсів організації включає в себе такі поняття як професійні і особистісні компетенції фахівця. Вони формуються в процесі навчання і подальшого розвитку персоналу. Існує думка, що для сектора послуг, до якого належить індустрія туризму, пріоритетне значення мають особистісні компетенції.

Не секрет, що вищу освіту часто критикують за абстрактність, відірваність від реальних умов професійної діяльності, недостатній рівень практичних компетенцій випускників. Менеджери з персоналу туристських компаній відзначають, що випускники вузів володіють непоганою теоретичною базою, але не мають навіть загального уявлення про внутрішні бізнес-процеси [1, с. 78]. У більшості випадків молодих фахівців доводиться доучувати в формі наставництва без відриву від виробництва, що знижує результативність діяльності персоналу, задіяного на навчанні нових співробітників. При цьому

існує ризик, що молодий фахівець, набуваючи досвіду роботи в одній з туристичних компаній, не має наміру зберігати це робоче місце, а планує перехід до конкурентів з більш вигідними умовами роботи.

Важливість формування практичних навичок саме в процесі навчання у вузі обумовлена і такими особливостями галузі туризму, як висока інтенсивність праці через швидкі зміни зовнішнього середовища бізнесу (погодні умови і природні катаклізми, політичні та військові конфлікти, ціни і ін.), які вимагають негайного прийняття і реалізації рішень; а також постійний безпосередній контакт з клієнтами. Звідси вимога до нового співробітника - швидка адаптація на робочому місці.

Існує кілька підходів до розуміння сутності та способів організації практико-орієнтованого навчання в системі вищої освіти.

По-перше, контекстне навчання в рамках всієї сукупності навчальних дисциплін (як профільних, так і загальноосвітніх), при якому всі теми і питання розглядаються з позицій можливого використання отриманих знань у майбутній професії, а також з використанням практичних прикладів з досвіду даної сфери економічної діяльності.

По-друге, впровадження практико-орієнтованих технологій навчання, що сприяють формуванню у студентів професійних і особистісних компетенцій (знань, умінь, навичок, якостей особистості), які будуть умовою якісного виконання посадових обов'язків.

По-третьє, збільшення частки практичних занять і організація різних видів практик студентів, під час яких вони виконують реальні посадові обов'язки, повністю «занурюючись» а професійне середовище. Суміщення теорії і практики – основна межа навчання туризму [3, с. 4].

По-четверте, підвищення якості викладацького складу шляхом залучення до навчального процесу фахівців-практиків, здатних вести заняття на високому професійному рівні, а також регулярна перепідготовка та підвищення кваліфікації викладачів в успішних туристських компаніях з метою наближення їх навчальних курсів до реалій сучасного турбізнесу.

При конструюванні нової або удосконалювання існуючої системи навчання на попередньому етапі необхідно визначити які теоретичні знання, практичні вміння та навички фахівців будуть актуальні в найближчі кілька років на ринку туризму.

Разом з тим, можливо також розвиток особливих форм професійної зайнятості студентів на регулярній основі:

- організація дня практики один раз в тиждень в партнерській компанії;
- участь студентів у виставках шляхом роботи на стендах туристських фірм;
- підготовка і проведення екскурсій по університету, місту, промисловим підприємствам (промисловий туризм);
- залучення студентів для організації різних масових заходів в регіоні (подієвий туризм);
- використання зарубіжних баз практик в вузах-партнерах;

- часткова зайнятість кращих студентів старших курсів в партнерській компанії з гнучким графіком роботи для оптимального поєднання навчальної та професійної діяльності.

На основі проведеного дослідження можна сформулювати наступні принципи практико-орієнтованого навчання в сфері туризму: поєднання стійкості, наступності та гнучкості з урахуванням накопиченого педагогічного досвіду та динамізму галузі туріндустрії; різноманітність аудиторних і позааудиторних форм практичного навчання; комплексний і систематичний характер використання всіх груп підходів до практико-орієнтованого навчання; різноманітність залучених суб'єктів-партнерів і форм їх участі в процесі навчання (малий і середній бізнес, великі організації, компанії різної спеціалізації, державні структури, громадські об'єднання та ін.).

Література

1. Пазенок В. С. Туризмологія : концепти теорії туризму / В. С. Пазенок // Матеріали VII-х аспірантських читань „Туризмологія: концепції та термінологічно-понятійний апарат”. – К. : КУТЕП, 2006. – 185 с.
2. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності / Т. Г. Сокол. – К. : Грамота, 2016. – 260 с.
3. Црнянський Д. „Не виключено, що Україна в майбутньому стане базовою країною для діяльності ВТО” / Д. Црнянський // Дзеркало тижня. – 2001. – 29 вересня. – С. 4.

УДК 32:338.486/.487(043.2)

ПРОСКУРА В.Ф., МАКСЮТОВА О.В.
Мукачівський державний університет

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Туризм є надзвичайно важливим економічним сектором у світі та на місцевому рівні, який забезпечує реальні перспективи для стійкого та всебічного економічного зростання. Останні тенденції вказують на тривале зростання значення туристично-рекреаційного сектору в усьому світі та ілюструє лідерську роль, яку уряди відіграють для оптимізації потенційних переваг та зменшення супутніх витрат.

Сталий розвиток туризму та цифрова трансформація галузі є ключовими проблемами, з якими стикаються політики. З цих та інших питань, розробники політики у галузі туризму визнають необхідність скоординованих дій уряду та тісної співпраці з приватним сектором. Залишається практичним завданням забезпечити узгодження місцевих напрямків туризму з політикою, що проводиться на національному рівні.

Туризм є ключовим сектором у зростаючій економіці сфери послуг країни. В середньому на туризм припадає 4,4% ВВП.

Міжнародні туристичні потоки у всьому світі у 2018 році зросли до понад 1,4 мільярда, що на 5,6% більше, ніж у 2017 році. За прогнозами, поріг у 1,8 мільярда ймовірно буде перевищений до 2030 року.

За даними Всесвітньої туристичної організації (ВТО) дестинації по всьому світу зареєстрували близько 1,5 мільярда міжнародних приїздів туристів

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>